

Чортківський медичний фаховий коледж

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Чортківського медичного
фахового коледжу
канд. мед. наук

Любомир БІЛИК

28 20 25 року

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Галузь знань

**I Охорона здоров'я та соціальне
забезпечення**

(код і найменування галузі знань)

Спеціальність

II Стоматологія

(код і найменування спеціальності)

Освітньо-професійна
програма

Стоматологія ортопедична

Чортків – 2025 рік

Наскрізна програма практики для здобувачів освіти галузі знань **I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення** спеціальності **II Стоматологія** освітньо-професійної програми **Стоматологія ортопедична** складена на основі навчального плану 2025 року.

18 серпня 2025 року - 19 с.

Наталія СЛОБОДЯН - заступник директора з практичної роботи, спеціаліст вищої категорії, викладач –методист.

Наскрізну програму практики розглянуто та погоджено на засіданні циклової комісії професійної та практичної підготовки зуботехнічного профілю

Протокол № 1 від 18 серпня 2025 року

Голова циклової комісії викладачів професійної та практичної підготовки зуботехнічного профілю

(підпис)

Андрій РИЖЕВСЬКИЙ
(прізвище та ініціали)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Наскрізню програму практики складено для здобувачів освіти галузі знань **I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення** спеціальності **II Стоматологія** освітньо-професійної програми **Стоматологія ортопедична** на основі навчального плану 2025 року.

Практична підготовка - одна з форм організації освітнього процесу та обов'язкова складова освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти, спрямована на завершення формування набутих компетентностей та отримання досвіду їх застосовування, оволодіння сучасними формами організації праці, обладнанням, пристроями і технологіями відповідно до спеціальності, ознайомлення з умовами провадження професійної діяльності.

Основна мета практичного навчання: набуття здобувачами освіти міцних професійних знань, умінь та навичок для вирішення виробничих питань; прийняття самостійних рішень під час виконання будь-якої роботи в умовах сучасного виробництва на базі вже отриманих у закладі освіти знань, умінь та навичок.

Програма виробничої практики передбачає закріплення, поглиблення і розширення теоретичних знань та практичних навичок, отриманих на навчальній практиці під керівництвом викладача з предметів “Техніка виготовлення незнімних протезів” та “Техніка виготовлення знімних протезів”.

Під час переддипломної практики студенти повинні закріпити, поглибити, систематизувати і розширити теоретичні знання та практичні навички, отримані на практичних заняттях з предметів “Техніка виготовлення незнімних протезів”, “Техніка виготовлення знімних протезів” та “Техніка виготовлення бюгельних протезів”, необхідні для закріплення професійних компетенцій відповідно до кваліфікаційної характеристики.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Проведення виробничої та переддипломної практик

Відповідно до освітньо-професійної програми Стоматологія ортопедична та навчального плану 2024 року виробнича та переддипломна практики здійснюються в таких обсягах:

№ п/п	Практика	Кількість тижнів	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин			Вид контролю
				Загальна	На базах практики	Самостійна робота	
1	Виробнича практика	4	6	180	120	60	Диф. залік
2	Переддипломна практика	4	6	180	120	60	Диф. залік
	Усього	8	12	360	240	120	

Примітка. Практична підготовка планується із розрахунку орієнтовно один тиждень - 1,5 кредити ЄКТС. Тривалість робочого тижня здобувачів освіти на базах практики становить 30 год, самостійної роботи — 15 год.

2. Загальна мета і зміст практичного навчання

Метою практики є:

- оволодіння здобувачами освіти сучасними методами та формами організації праці в зубопротезній лабораторії;
- формування потреби систематично поновлювати знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності;
- набуття професійних компетенцій з питань технології виготовлення різних конструкцій протезів.

Завданням практичної підготовки здобувачів освіти є формування професійних навичок на основі здобутих теоретичних знань, необхідних для майбутньої професійної діяльності фахівців.

Виробнича практика проводиться з метою:

- розвиток у здобувачів освіти професійного мислення, вироблення та закріплення умінь і навичок відповідно до кваліфікаційної характеристики;
- розширення, поглиблення, систематизації знань;
- застосування набутих теоретичних знань у професійній діяльності зубного техника;
- забезпечення виховання трудової дисципліни і професійної відповідальності;
- засвоєння навичок роботи із сучасним медичним обладнанням та матеріалами.

Переддипломна практика є завершальним етапом підготовки фахового молодшого бакалавра із стоматології. Вона проводиться після закінчення теоретичного і практичного курсу та успішного складання заліків, іспитів, які передбачені навчальним планом.

Мета переддипломної практики:

- поглибити, закріпити та систематизувати теоретичні знання, отримані здобувачами освіти в процесі навчання;
- набуті й закріпити практичні навички з виготовлення знімних, незнімних та бюгельних конструкцій протезів, а також сучасних методів протезування;
- удосконалення професійних навичок і вмінь зі спеціальності, підготовка до майбутньої самостійної роботи.

В результаті практичної підготовки здобувачі освіти набувають таких компетентностей та результатів навчання:

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі в стоматологічній діяльності або в процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів, пов'язаних з оцінкою та корекцією стоматологічного статусу пацієнта і може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та здорового способу життя.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні компетентності

СК1. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності до вимог санітарно-протиепідемічного режиму, безпеки життєдіяльності й охорони праці в галузі протипожежної безпеки, регламентованих законодавством України.

СК3. Здатність раціонально організувати фахову діяльність, здійснювати підготовку робочого місця, контролювати справність обладнання, забезпечувати належне зберігання та використання матеріалів, знаходити та виправляти недоліки, пов'язані з упорядкуванням та укомплектуванням робочого місця.

СК4. Здатність приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності, оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт, здійснювати самоконтроль за обсягом виконаної роботи.

СК5. Здатність до проведення санітарно-освітньої роботи в обсягах відповідно до фахової діяльності, застосовуючи сучасні інтерактивні методи та технології.

СК6. Здатність оцінювати умови праці (освітлення, вентиляція, опалення, рівень шуму); інтерпретувати значення гігієнічного режиму для створення оптимальних умов професійної діяльності.

СК 7. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

СК 8. Здатність до оформлення звітної та поточної документації в паперовій та електронній формах.

СК 9. Здатність працювати автономно та в колективі стоматологічного закладу, налагоджувати конструктивну роботу з кожним членом команди, застосовувати сучасні засоби комунікації з метою обміну професійним досвідом.

СК 10. Здатність до професійної мобільності в умовах інтенсивного розвитку сучасних технологій, спроможність адаптуватися до нових умов фахової діяльності, оволодівати сучасною технікою та технологіями відповідно до потреб професійної діяльності.

СК 11. Здатність до використання в практичній діяльності інформації про властивості матеріалів, металів та їх сплавів і про зміну цих властивостей в залежності від структури і методу обробки; обирати матеріали з урахуванням конкретного призначення, враховуючи показання та протипоказання.

СК 12. Здатність до використання зуботехнічного обладнання, інструментарію на етапах виготовлення знімних, незнімних, бюгельних протезів, ортодонтичних апаратів та щелепно-лицевих конструкцій.

СК 13. Здатність до використання теоретичних знань, практичних навичок та вмінь на етапах виготовлення зубних протезів, ортодонтичних апаратів та щелепно-лицевих конструкцій.

Результати навчання:

РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, і усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН2. Володіти державною та іноземною мовами на рівні достатньому для професійного спілкування.

РН3. Знаходити рішення фахових задач, дотримуючись правил, вимог, регламентованих законодавством.

РН4. Вміти надавати першу медичну допомогу на догоспітальному етапі відповідно до клінічних протоколів.

РН5. Упорядковувати робоче місце, контролювати справність обладнання, забезпечувати належне зберігання та використання матеріалів, знаходити та виправляти недоліки стосовно оснащення робочого місця, спираючись на нормативно-правові документи.

РН6. Встановлювати пріоритетність при виборі матеріалів, інструментів, методів, обґрунтовано пояснювати етапи виконання фахових завдань, прогнозуючи кінцевий результат.

РН7. Вдосконалювати етапність професійних дій за допомогою поєднання двох або більше навичок.

РН8. Дотримуватися рівня медичної культури, який регламентується міжнародними нормативно-правовими актами.

РН9. Проводити санітарно-освітню роботу в обсягах відповідно до фахової діяльності.

РН10. Визначати та оцінювати фактори зовнішнього середовища, які впливають на професійну діяльність у відповідності до вимог нормативно-правових документів.

РН11. Оформлювати звітну та поточну документацію в паперовій та електронній формах.

РН12. Демонструвати вміння працювати автономно та в колективі стоматологічного закладу, налагоджуючи конструктивну роботу з кожним членом команди з метою обміну професійним досвідом.

РН13. Використовувати в практичній діяльності інформацію про фізичні, хімічні, механічні та біологічні властивості зуботехнічних матеріалів, металів та їх сплавів; обирати матеріали з урахуванням конкретного призначення, враховуючи показання та протипоказання; розуміти та аналізувати принципи роботи з основними та допоміжними зуботехнічними матеріалами.

РН14. Обирати, використовувати, забезпечувати належне зберігання зуботехнічного обладнання, інструментарію; дотримуватися правил безпеки під час роботи з устаткуванням в основних та допоміжних приміщеннях лабораторії.

РН15. Виготовляти зубні протези, ортодонтичні апарати, щелепно-лицеві конструкції, дотримуючись технологічних процесів, критеріїв оцінки якості виконаної роботи; виявляти причини, що призводять до технологічного браку, розробляти способи їх попередження та усунення.

Практика здобувачів освіти передбачає безперервність і послідовність її проведення при одержанні достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до Стандарту.

Під час виробничої та переддипломної практики рекомендуються такі форми навчання:

- візуальна практика: студент спостерігає і ознайомлюється з роботою лікаря-стоматолога-ортопеда при виконанні ним клінічних етапів виготовлення протезів, а також з роботою зубного техніка при виготовленні складних конструкцій у зуботехнічній лабораторії;
- самостійне виконання завдань безпосереднього керівника практики.

3. Загальні вимоги до організації проведення та керівництва практикою

Базами проходження практики є: обласні стоматологічні поліклініки, міські стоматологічні поліклініки, центральні районні та міські стоматологічні поліклініки, спеціалізовані приватні установи, які мають власну зубопротезну лабораторію та ліцензію на надання стоматологічних послуг, у тому числі і протезування.

Бази практики повинні забезпечити реалізацію програми практики, мати кваліфікований персонал, сучасне обладнання.

Умовою якісної підготовки здобувачів освіти під час проходження практики є дотримання єдиних вимог до техніки виготовлення зубних конструкцій на базі стоматологічних закладів, що забезпечуються співпрацею методичних, загальних і безпосередніх керівників. На період практики здобувачі освіти розподіляються за графіком по декілька осіб на робочі місця зубних техніків в зуботехнічних лабораторіях.

Обов'язки здобувача освіти:

- своєчасно прибути на базу практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки та інфекційного контролю;
- виконувати всі завдання, що передбачаються програмою практики, та правилами внутрішнього розпорядку аптечного закладу;
- подати до коледжу щоденник практики, характеристики, текстовий звіт та індивідуально виконані завдання;
- відповідати за виконану роботу та її результати на рівні зі штатними працівниками закладу охорони здоров'я;
- брати активну участь у суспільному житті колективу аптеки (виробничі наради, конференції, конкурси тощо);
- по закінченні практики брати участь у підсумковій конференції;
- дотримуватися правил фармацевтичної етики;
- проводити санітарно-освітню роботу з пацієнтами та їхніми родичами;
- своєчасно скласти залік з практики.

Обов'язки методичного керівника практики:

- здійснювати зв'язок з керівниками практики від закладів охорони здоров'я;
- скласти графік проходження практики здобувачами освіти відповідно до програми;
- брати участь у розподілі здобувачів освіти по робочих місцях;
- здійснювати контроль за веденням щоденників практикантами, ходом виконання програми;
- надавати методичну допомогу з техніки виконання маніпуляцій, елементів догляду за хворими, питань надання невідкладної допомоги;
- розробляти тематику індивідуальних завдань, перевіряти їх виконання;
- проводити із здобувачами освіти конференції, семінари за розділами програми;
- оцінювати результати виконання студентами програми практики;
- своєчасно проводити контроль за ходом практики на базах практики;
- вести облік відвідування здобувачами освіти практики;
- брати участь у підготовці диференційованого заліку з практики;
- своєчасно інформувати навчальну частину коледжу про хід практики на базах;
- проводити профорієнтаційну роботу з молоддю, що працює в закладах охорони здоров'я.

Обов'язки керівника від бази практики:

- приймати здобувачів освіти на практику згідно з календарним планом;
- призначити наказом кваліфікованих фахівців для безпосереднього керівництва практикою;
- забезпечити здобувачам освіти умови безпеки на кожному робочому місці;
- проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: вступний та на робочому місці; у разі потреби навчати здобувачів освіти безпечним методам праці;
- створювати необхідні умови для виконання здобувачами освіти програми практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики

та майбутній спеціальності;

- ознайомити із структурними підрозділами закладу охорони здоров'я;
- надати здобувачам освіти і керівникам практики від закладу освіти можливість користування лабораторіями, бібліотекою, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;
- забезпечувати облік виходу на роботу здобувачів освіти-практикантів; повідомляти заклад освіти про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення;
- після закінчення практики скласти характеристику на кожного здобувача освіти-практиканта, в якій відобразити якість підготовленого ним звіту; оцінити знання та практичні навички.

4. Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну практики здобувачі фахової передвищої освіти звітують про виконання програми практики та індивідуальних завдань. обов'язковою формою звітності здобувача фахової передвищої освіти за результатами виробничої практики є звіт з практики, щоденник та характеристика з бази практики. Оформлені документи з практики (щоденник, звіт, характеристика) повинні бути оцінені, підписані та завірені печаткою безпосередньо керівником від бази практики.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем фахової передвищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуальних завдань, мати розділи з питань охорони праці, висновки і пропозиції тощо.

Здобувачі фахової передвищої освіти, які не подали письмового звіту про практику, підписаного, оціненого та завіреного печаткою безпосереднім керівником практики від бази практики, та інших документів, установлених Коледжем, до здачі диференційованого заліку не допускаються.

Звіт з практики проходить у формі диференційованого заліку і приймається комісією, призначеною директором Коледжу. До складу комісії входять методичні керівники практики від Коледжу, викладачі циклових комісій професійно-орієнтованих дисциплін, які були задіяні в підготовці здобувачів освіти за відповідною освітньо-професійною програмою.

Критерії оцінювання

Оцінка «відмінно» ставиться в тому випадку, коли здобувач освіти повністю виконав програму практики, поданий звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики. Основні положення звіту глибоко обґрунтовані, логічні. Висока старанність у виконанні, бездоганне оформлення. Захист звіту впевнений і аргументований.

Оцінка «добре» ставиться в тому випадку, коли здобувач освіти повністю виконав програму практики, звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам. Основні положення звіту достатньо обґрунтовані, але є незначне порушення послідовності. Достатня старанність у виконанні, правильне оформлення. Захист звіту аргументований, але з деякими неточностями в другорядному матеріалі, які здобувач освіти сам виправляє.

Оцінка «задовільно» ставиться в тому випадку, коли здобувач освіти повністю виконав програму практики, звіт відповідає вимогам програми практики, але має неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані, є порушення послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. Захист звіту із значними помилками, які здобувач освіти виправляє сам або за допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно» ставиться здобувачу освіти, коли відсутня систематичність у роботі, звіт або не відповідає вимогам програми, або відповідає вимогам програми практики, але має значні неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані, мають порушення послідовності. Посередня старанність

у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. Захист звіту із значними помилками і прогалинами, які здобувач освіти не може виправити.

II. ПРОГРАМИ ПРАКТИК ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Виробнича практика проводиться з метою:

- розвиток у здобувачів освіти професійного мислення, вироблення та закріплення умінь і практичних навичок зубного техніка;
- розширення, поглиблення, систематизації знань;
- застосування набутих теоретичних знань у професійній діяльності зубного техніка;
- забезпечення виховання трудової дисципліни і професійної відповідальності;
- засвоєння навичок роботи із сучасним медичним обладнанням та матеріалами.

Здобувачі освіти повинні оволодіти сучасними методами та формами організації праці в зубопротезній лабораторії, систематично поновлювати знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності, засвоїти навички роботи із сучасними матеріалами та медичним обладнанням, застосувати набутих теоретичних знань у професійній діяльності зубного техніка.

Розподіл часу на практиці

№ з/п	Найменування розділу практики	Кількість робіт	Кількість годин			
			Усього	Клінічна база	Зуботехнічна лабораторія	Самостійна робота
1.	Ознайомлення з ортопедичним кабінетом і зуботехнічною лабораторією. Проходження інструктажу з техніки безпеки, санітарного режиму (вимоги до приміщень, особиста гігієна) норми поведінки.	-	9	3	3	3
2.	Виготовлення знімних пластинкових протезів:					
	часткові знімні протези	4	45	3	27	15
3.	Виготовлення незнімних протезів:					
	коронки поодинокі штамповані	6	36	3	21	12
	пластмасові коронки	6	27	3	15	9
	паяні мостоподібні протези із суцільнометалевою і облицьовано проміжною частиною	4	63	3	39	21
Усього за виробничу практику		20	180	15	105	60

Зміст програми виробничої практики

Мета:

- ознайомлення із зубопротезною лабораторією, її завданнями й функціями, приміщеннями та їх призначенням;
- вивчення режиму роботи зубопротезної лабораторії;

- вивчення правил охорони праці, протипожежної безпеки;
- вивчення правил роботи з основними та допоміжними матеріалами, що використовуються в зуботехнічному виробництві та правилами їх зберігання;
- вивчення посадових обов'язків зубного техника з виготовлення знімних та незнімних конструкцій протезів;
- закріплення, поглиблення і розширення теоретичних знань та практичних навичок з виготовлення знімних та незнімних конструкцій.

Здобувачі освіти повинні ознайомитись з:

- завданнями та функціями зуботехнічної лабораторії;
- приміщеннями зуботехнічної лабораторії та їх призначенням;
- інструктажем з техніки безпеки, санітарного режиму (вимогами до приміщень, особистою гігієною);
- робочим місцем зубного техника;
- документацією зубного техника (наряд-заказ);
- організацією прийому пацієнтів лікарем-стоматологом-ортопедом.

Здобувачі освіти повинні знати:

- завдання, функції та організаційну структуру зуботехнічної лабораторії, її обладнання та оснащення;
- правила охорони праці, виробничої санітарії, протипожежної безпеки;
- основні положення чинного законодавства щодо організації робочого місця зубного техника;
- правила зберігання зуботехнічних матеріалів;
- посадові обов'язки зубного техника;
- техніку отримання відбитків різними відбитковими масами;
- техніку виготовлення моделей з різних відбиткових мас та вимоги до моделей;
- поняття про артикуляцію та оклюзію, методи визначення центральної оклюзії при частковій і повній відсутності зубів;
- будову оклюдатора, техніку гіпсування моделей в оклюдатор;
- техніку виготовлення гнутих кламерів та вимоги до них;
- фасонні розміри штучних зубів, основи підбирання та встановлення їх на приточуванні та на штучних яснах, при частковій і повній втраті зубів;
- основи моделювання воскових базисів протезів;
- способи гіпсування воскової композиції протеза в кювету;
- заміну воску на пластмасу;
- стадії дозрівання пластмаси, режим полімеризації;
- обробку, шліфування, полірування готових конструкцій знімних протезів;
- методики виготовлення індивідуальних ложок;
- класифікацію штучних коронок, показання до їх виготовлення, техніку виготовлення та матеріали (основні й допоміжні);
- вимоги до штучних коронок;
- показання та вимоги до виготовлення мостоподібних конструкцій;
- техніку моделювання проміжної частини (тіла) паяного мостоподібного протеза;
- технологію паяння, властивості припоїв та відбілів;
- технологію обробки, шліфування й полірування незнімних конструкцій, властивості абразивних матеріалів і послідовність використання абразивних інструментів;
- склад електроліту, технологію електрополірування та техніку безпеки при цьому;
- оцінювати якість шліфованої та полірованої поверхонь.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- виготовляти моделі за відбитками з різних відбиткових мас;
- виготовляти індивідуальні ложки;
- виготовляти базиси з оклюзійними валиками при часткових дефектах зубного ряду;
- гіпсувати моделі в оклюдатор;
- встановлювати зуби з пластмасового гарнітура на штучних яснах та на приточці;
- вигинати кламери з ортодонтичного дроту різного діаметра;

- виготовляти кламери Кемені;
- гіпсувати моделі в кювету прямим, зворотним та комбінованим способами;
- замінити віск на пластмасу;
- шліфувати й полірувати знімний пластинковий протез;
- моделювати зуби під повні металеві штамповані, пластмасові та комбіновані коронки;
- вирізати гіпсові стовпчики та відливати гіпсовий блок;
- підбирати та протягувати гільзи;
- виготовляти металевий штамп та контрштамп;
- виконувати попереднє та остаточне штампування коронок;
- шліфувати й полірувати металеві коронки;
- виготовляти пластмасові й комбіновані коронки;
- моделювати проміжну частину (тіло) мостоподібного протеза;
- паяти мостоподібний протез;
- відбілювати, обробляти, шліфувати та полірувати мостоподібний протез.

Перелік практичних навичок

- виготовляти знімні пластинкові протези при частковому дефекті зубного ряду;
- виготовляти моделі за відбитками з різних відбиткових мас;
- виготовляти індивідуальні ложки;
- виготовляти базиси з оклюзійними валиками;
- гіпсувати моделі в артикуляторі (оклюдаторі) та встановлювати штучні зуби;
- вигинати кламери з ортодонтичного дроту різного діаметра;
- гіпсувати моделі в кювети застосовуючи різні методи;
- замішувати та полімеризувати пластмасу;
- моделювати зуби під повні металеві штамповані, пластмасові та комбіновані коронки;
- вирізати гіпсові стовпчики та відливати гіпсовий блок;
- підбирати та протягувати гільзи;
- виготовляти металевий штамп та контрштамп;
- виконувати попереднє та остаточне штампування коронок;
- шліфувати й полірувати металеві коронки;
- моделювати проміжну частину (тіло) мостоподібного протеза;
- паяти мостоподібний протез;
- відбілювати, обробляти, шліфувати та полірувати мостоподібний протез.

Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Охорона праці в галузі під час роботи в структурних підрозділах зуботехнічної лабораторії.	3
2.	Артикуляція та оклюзія, методи визначення центральної оклюзії при частковій і повній відсутності зубів.	10
3.	Лагодження знімних пластинкових протезів (часткових, повних).	10
4.	Класифікація штучних коронок, показання до їх виготовлення, техніка виготовлення та матеріали (основні й допоміжні).	5

5.	Правила моделювання. Відтворення анатомічної будови зубів верхньої щелепи 21, 22, 23, 24, 26 (коронкової частини). Відтворення анатомічної будови зубів нижньої щелепи 32, 33, 35, 36 (коронкової частини).	12
6.	Будова зубних рядів. Зубні ряди верхньої та нижньої щелепи як єдине ціле. Анатомічна будова, ознаки належності зубів до верхньої та нижньої щелеп.	9
7.	Формувальні маси для виготовлення вогнетривких моделей. Відбілювачі. Абразивні та додаткові матеріали.	11
	Усього	60

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

Мета переддипломної практики та результати навчання

Мета практики:

- поглибити, закріпити та систематизувати теоретичні знання, отримані здобувачами освіти в процесі навчання;
- набути й закріпити практичні навички з виготовлення знімних, незнімних та бюгельних конструкцій протезів, а також сучасних методів протезування;
- удосконалення професійних навичок і вмінь зі спеціальності, підготовка до майбутньої самостійної роботи.

Здобувачі освіти повинні набути і закріпити практичні навички з техніки виготовлення знімних, незнімних та бюгельних протезів, а також сучасних методів протезування. Удосконалити професійні навички і вміння з спеціальності, готуватися до майбутньої самостійної роботи.

Розподіл часу на практиці

№ з/п	Найменування розділу практики	Кількість робіт	Кількість годин			
			Усього	Клінічна база	Зуботехнічна лабораторія	Самостійна робота
1.	Ознайомлення з ортопедичним кабінетом і зуботехнічною лабораторією. Проходження інструктажу з техніки безпеки, санітарного режиму (вимоги до приміщень, особиста гігієна) норми поведінки.	-	9	3	3	3
2.	Виготовлення знімних пластинкових протезів:					
	часткові знімні протези	3	27	3	15	9
	повні знімні протези	3	27	3	15	9
3.	Виготовлення незнімних протезів:					
	коронки поодинокі штамповані	6	18	3	9	6

	коронки суцільнолітві	4	27	3	15	9
	коронки акрилові	6	9	1	5	3
	металоакриловий мостоподібний протез	3	36	3	21	12
4.	Виготовлення бюгельних протезів:					
	протез нескладної конструкції (дуга, два кламери)	1	27	3	15	9
Усього за переддипломну практику		26	180	22	98	60

Зміст програми практики

Мета:

- удосконалення професійних навичок і вмінь зі спеціальності;
- підготовка до майбутньої самостійної роботи.

Здобувачі освіти повинні ознайомитись з:

- організацією охорони праці, протипожежної безпеки;
- приміщеннями зуботехнічної лабораторії та їх призначенням;
- робочим місцем зубного техника;
- організацією прийому пацієнтів лікарем-стоматологом-ортопедом.

Здобувачі освіти повинні знати:

- структуру стоматологічної допомоги населенню;
- організацію зубопротезного виробництва та робочого місця зубного техника;
- охорони праці при роботі в зубопротезних лабораторіях;
- правила зберігання і розміщення зуботехнічних матеріалів, відбілів і виробів медичного призначення;
- посадові обов'язки зубного техника;
- будову та функцію жувального апарату;
- основні і допоміжні матеріали, що використовуються для виготовлення знімних та незнімних протезів;
- основні клінічні і лабораторні етапи виготовлення знімних та незнімних протезів з різних матеріалів;
- техніку отримання відбитків різними відбитковими масами;
- техніку виготовлення моделей з різних відбиткових мас, вимоги до моделей;
- теорію артикуляції, принципи будови артикуляторів;
- основи підготовки порожнини рота до протезування частковими та повними знімними пластинковими протезами;
- методи визначення центральної оклюзії при частковій і повній відсутності зубів;
- проби Гербста та техніку отримання функціональних відбитків;
- техніку встановлення фарфорових зубів;
- техніку виготовлення протезів з м'якими підкладками;
- механізм з'єднання пластмаси базису, штучних зубів і м'якої підкладки;
- принципи фіксації знімних протезів при частковій і повній втраті зубів;
- сучасні технології виготовлення знімних протезів;
- методи лагодження зубних пластинкових протезів.
- критерії вибору конструкції незнімних протезів;
- технологію виготовлення пластмасових і металевих штампованих коронок з облицюванням;

- технологію виготовлення паяних і непаяних мостоподібних протезів, штифтових зубів і кукових конструкцій;
- технологію виготовлення суцільнолитих металопластмасових і металокерамічних незнімних протезів;
- основні принципи моделювання суцільнолитих конструкцій для облицювання їх пластмасою, керамічним покриттям;
- технологію обробки, шліфування та полірування незнімних протезів, властивості абразивних матеріалів і послідовність їх використання;
- обладнання і матеріали для виготовлення суцільнолитих металопластмасових і металокерамічних незнімних протезів;
- склад електроліту, технологію електрополірування та техніку безпеки при цьому;
- техніку безпеки під час відбілювання, обробки; шліфування та полірування незнімних конструкцій;
- класифікацію зубних рядів за Кеннеді;
- класифікацію бюгельних протезів;
- показання до виготовлення бюгельних протезів;
- властивості основних і допоміжних матеріалів для виготовлення бюгельних протезів;
- система кламерів Нея;
- будову й призначення паралелометра;
- основи конструювання каркасів бюгельних протезів на верхню та нижню щелепу (утримувальні, опорні елементи, сидлоподібні частини, дуги);
- шліфування та полірування каркаса бюгельних протезів, властивості і послідовність використання абразивних матеріалів;
- основи ортопедичного лікування пародонтозу та патологічного стирання зубів;
- способи виготовлення шинуючих елементів;
- поетапне відновлення висоти прикусу;
- використання замкових кріплень.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- гіпсувати моделі в артикуляторі та встановлювати штучні зуби в артикуляторі;
- виготовляти базиси з оклюзійними валиками;
- виготовляти моделі за функціональними та комбінованими відбитками;
- виготовляти протези з м'якими прокладками із ізоляцією торосу та екзостозів (кісткових виступів);
- виготовляти знімні пластинкові протези при частковому дефекті зубного ряду та при повній відсутності зубів;
- виготовляти знімні пластинкові протези при різних видах прикусів;
- виготовляти знімні пластинкові протези з двошаровими базисами;
- виготовляти знімні пластинкові протези методом лиття пластмаси;
- самостійно лагодити знімні пластинкові протези з пластмаси;
- виготовляти коронки і мостоподібні протези з пластмаси;
- штампувати коронки й паяні мостоподібні протези різних конструкцій;
- виготовляти розбірні моделі;
- моделювати суцільнолиті коронки, мостоподібні протези, облицьовані пластмасою, керамікою;
- проводити обробку литва;
- виготовляти штифтові зуби і кукові конструкції;
- виготовляти розбірні моделі для суцільнолитих мостоподібних протезів;
- виготовляти суцільнолиті металопластмасові і непаяні мостоподібні протези;
- шліфувати й полірувати незнімні конструкції;
- використовувати сучасні методи протезування незнімними протезами;
- вибирати конструкцію бюгельних протезів;
- користуватися паралелометром при вивченні діагностичних моделей;
- готувати модель до дублювання;
- проводити дублювання моделей;

- виготовляти вогнетривкі моделі;
- моделювати каркас бюгельного протеза для відливки поза моделлю;
- обробляти, шліфувати та полірувати каркас бюгельного протеза;
- встановлювати штучні зуби при виготовленні бюгельного протеза;
- проводити заміну воску на пластмасу при виготовленні бюгельного протеза;
- полірувати готовий бюгельний протез;
- використовувати сучасні методи протезування незнімними протезами

Перелік практичних навичок

- виготовляти знімні пластинкові протези при частковому дефекті зубного ряду та при повній відсутності зубів при різних видах прикусів;
- виготовляти моделі за функціональними та комбінованими відбитками;
- виготовляти базиси з оклюзійними валиками;
- гіпсувати моделі в артикуляторі (оклюдаторі) та встановлювати штучні зуби;
- гіпсувати моделі в кювети застосовуючи різні методи;
- заміщувати та полімеризувати пластмасу;
- проводити попередню обробку протеза, шліфування та полірування;
- самостійно лагодити знімні пластинкові протези з пластмаси;
- виготовляти коронки і мостоподібні протези з пластмаси;
- штампувати коронки й паяні мостоподібні протези різних конструкцій;
- виготовляти розбірні моделі;
- моделювати суцільнолиті коронки, облицьовані пластмасою;
- проводити обробку литва;
- виготовляти розбірні моделі для суцільнолитих мостоподібних протезів;
- виготовляти суцільнолиті металопластмасові мостоподібні протези;
- проводити шліфування та полірування незнімних конструкцій;
- вибирати конструкцію бюгельних протезів;
- користуватися паралелометром при вивченні діагностичних моделей;
- готувати модель до дублювання;
- проводити дублювання моделей;
- виготовляти вогнетривкі моделі;
- моделювати каркас бюгельного протеза;
- обробляти, шліфувати та полірувати каркас бюгельного протеза;
- встановлювати штучні зуби при виготовленні бюгельного протеза;
- проводити заміну воску на пластмасу при виготовленні бюгельного протеза;
- полірувати готовий бюгельний протез.

Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Охорона праці в галузі під час роботи в структурних підрозділах зуботехнічної лабораторії.	3
2.	Встановлення зубів на штучних яснах і з приточуванням до альвеолярного відростка. Протези з двошаровим базисом.	9
3.	Конструювання зубних рядів при прогенії, прогнатії та змішаному прикусі на беззубих щелепах.	6

4.	Індивідуальні ложки, функціональні відбитки, моделі та межі повних знімних протезів.	3
5.	Протези з двошаровим базисом. Технологія виготовлення телескопічних, екваторних коронок, напівкоронок, комбінованої коронки за методом Бородюка.	9
6.	Техніка виготовлення розбірного мостоподібного протеза та мостоподібного протеза з опорою на вкладках.	21
7.	Сучасні керамічні маси, їх характеристика.	9
	Усього	60

III. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бюгельне протезування : навч. посіб. / В. Ю. Давиденко, М. Я. Нідзельський, Г. М. Давиденко, В. В. Кузнецов, В. П. Чикор. – Полтава, 2018. – 145 с.
2. Лабораторні етапи виготовлення ортопедичних конструкцій зубних протезів: навчально наочний посібник / М.М. Рожко - Київ: Медицина 2024.
3. Техніка виготовлення знімних протезів: підручник / П.С. Фліс, Т.М. Банних - Київ: Медицина. - 2024.

Додаткова

1. Ортопедична стоматологія: підручник / М.М. Рожко, В.П. Неспрядько, І.В. Палійчук - Київ: Медицина. - 2020.
2. Матеріалознавство у стоматології: навчальний посібник / М.Д. Король - Вінниця: НОВА КНИГА. - 2019.

Інформаційні ресурси

<https://moodle2.chmc.org.ua/course/view.php?id=151>